

AUTOREFERAT

1. **Imię i nazwisko:** Danuta Aniela Roszko
2. **Posiadane dyplomy, stopnie naukowe — z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej:**

Dyplom ukończenia studiów magisterskich, stopień magistra nauk humanistycznych w zakresie filologii białoruskiej uzyskany na Wydziale Rusycystyki i Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie pracy *Lituanizmy w „Akademickim słowniku języka białoruskiego”* napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Alberta Bartoszewicza, **rok 1989**.

Recenzent: prof. dr hab. Marian Jurkowski

Świadectwo ukończenia 1. roku studiów lituanistyki na Uniwersytecie Wileńskim, **rok 1990**.

Świadectwo ukończenia doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie studium przedmiotowo-metodycznego z języka polskiego w Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym w Płocku, **rok 1991**.

Uzyskanie świadectwa nabycia uprawnień tłumacza przysięgłego języka litewskiego, **rok 1996**.

Świadectwo ukończenia studiów podyplomowych w zakresie oligofrenopedagogiki w Szkole Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku na podstawie pracy *Nauczanie języka obcego w szkole podstawowej specjalnej*, **rok 2004**.

Świadectwo ukończenia studiów podyplomowych w zakresie pedagogiki integracyjnej i terapii pedagogicznej w Szkole Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku, **rok 2005**.

Dyplom doktora nauk humanistycznych, stopień doktor nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa uzyskany w Instytucie Sławistyki Polskiej Akademii Nauk na podstawie rozprawy *Funkcjonalne odpowiedniki litewskiego perfectum w litewskiej gwarze puńskiej i w języku polskim* napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Violetty Koseskiej, rok 2005.

Recenzenci w przewodzie doktorskim: prof. dr hab. Leszek Bednarczuk, prof. dr hab. Tadeusz Zdancewicz.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych / artystycznych

Od 1993 roku w Instytucie Sławistyki Polskiej Akademii Nauk na etacie asystenta,

- w roku 2001 oddelegowana na studia doktoranckie w Studium Języków, Literatur i Kultur Słowiańskich IS PAN,
- w latach 2005-2014 na etacie adiunkta w IS PAN.

4. Wskazanie osiągnięcia* wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.)

a) tytuł osiągnięcia naukowego / artystycznego

Danuta Roszko (2015), *Zagadnienia kwantyfikacyjne i modalne w litewskiej gwarze puńskiej (Na tle literackich języków polskiego i litewskiego)*, Instytut Sławistyki PAN, Warszawa, ss. 342.

Cel naukowy pracy

1. Opis stanu litewskiej gwary puńskiej (funkcjonującej na terenie Polski) w okresie wzmożonej jej ewolucji, powodowanej zmianami politycznymi, gospodarczymi, cywilizacyjnymi oraz demograficznymi zachodzącymi w Polsce i na Litwie od lat 80. XX do współczesności.
2. Wskazanie tendencji rozwojowych gwary puńskiej w odniesieniu do stanu gwary, przedstawionego w znacznie wcześniejszych badaniach polskich i litewskich badaczy.

3. Określenie charakteru i stopnia wpływu języków normowanych polskiego i litewskiego na gwara.
4. Równorzędne zestawienie struktur gwarowych z językami normowanymi polskim i litewskim. Określenie stopnia bliskości typologicznej z tymi językami.
5. Sprawdzenie przydatności nowych metodologii w opisie gwary, mianowicie teoretycznych badań konfrontatywnych z językiem pośrednikiem jako semantycznym tertium comparationis (ang. interlanguage), pozwalającym prowadzić badania ukierunkowane od znaczenia do formy
6. Wprowadzenie do badań dialektologicznych nowych narzędzi, mianowicie zrównoważonych jedno- i dwujęzycznych zasobów korpusowych, ułatwiających skuteczną identyfikację wykładników (leksykalnych, morfologicznych, składniowych, łączonych, np. leksykalno-morfologicznych itd.) konkretnych znaczeń, zdefiniowanych w języku pośredniku.
7. Włączenie do opisu dialektologicznego badań nad uniwersalnymi kategoriami semantycznymi. Tym samym odejście od tradycyjnych badań opartych tylko na analizie płaszczyzny formalnej gwary/języka.
8. Opracowanie tagsetu (wykazu cech morfosyntaktycznych) dla gwary puńskiej zgodnie z najnowszymi standardami inżynierii lingwistycznej.

Opis merytoryczny warsztatu badacza zastosowanego w pracy

Badania dialektologiczne zazwyczaj ograniczają się do opisu wybranych struktur językowych (głównie fonetycznych i leksykalnych), które z jednej strony stoją w kontraście do języka ogólnego, z drugiej zaś, wespół z innymi pozajęzykowymi elementami, pozwalają wyodrębnić i uznać opisywany twór naturalny za gwara lub zespół gwar czyli dialekt. W typowym opisie gwary uwaga badacza skupiona jest na płaszczyźnie formalnej (aspekty fonetyczne, leksykalne, rzadziej morfologiczne i sporadycznie składniowe). Dotychczasowe opracowania gwary puńskiej, szczególnie autorstwa badaczy litewskich, nie odbiegają od przedstawionego wyżej schematu. Dlatego w tej pracy postanowiono odmienić warsztat dialektologa, zastosować nowoczesne teorie oraz wykorzystać uporządkowane zasoby lingwistyczne, jakimi są zrównoważone korpusy. U podstaw opisu już nie kategorii morfologicznych lecz znaczeniowych (semantycznych) w gwarze puńskiej legła opracowana na przełomie lat 80./90. minionego wieku metoda teoretycznych badań konfrontatywnych

z semantycznym językiem pośrednikiem (dalej TBK). Jest to pierwsze zastosowanie tej metody w badaniach dialektologicznych, — metody, która umożliwi kompleksowy opis gwary, uwalnia badacza od sztywnych ram formalnych oraz czyni prostym równorzędne zestawienie gwary z inną gwarą lub dowolnym językiem normowanym. Semantyczny język pośrednik, wewnętrznie spójny, powstały w oparciu o niesprzeczne ze sobą teorie, zapobiega błędnemu opisowi jednego języka (tu gwary puńskiej) poprzez struktury drugiego (np. języka litewskiego). Na każdym etapie badań badacz odnosi się nie do płaszczyzny formalnej dobrze sobie znanego języka naturalnego, lecz do uniwersalnego jednoznacznego usystematyzowanego języka pośrednika.

Zatem włączenie metody TBK do warsztatu dialektologa stanowi novum w nauce. Podobnie innowacyjny charakter pracy łączy się z zastosowaniem nowych narzędzi, których dostarcza inżynieria lingwistyczna. Są to dwa korpusy: *Eksperymentalny korpus litewskiej gwary puńskiej w Polsce* (dalej EKorpGP) oraz *Eksperymentalny polsko-litewski korpus równoległy* (dalej EKorpPL-LT). Do niedawna korpusy gwarowe nie znajdowały się w zakresie zadań lingwistów i informatyków. Nadal rozbudowywany przeze mnie *Eksperymentalny korpus litewskiej gwary puńskiej w Polsce* jest jednym z niewielu tego typu korpusów w świecie. Do jego stworzenia wykorzystałam unikalny materiał gwarowy, który zbierałam w terenie od ponad trzydziestu lat. Wyjątkowość tego materiału polega na tym, że gdy w latach 80. XX wieku dokonywałam pierwszych zapisów, gwara puńska była dobrze zachowana. Z każdym rokiem, wraz ze zmianami ustrojowo-gospodarczymi, gwara ewoluowała. Dlatego zebrany materiał gwarowy świetnie oddaje przeobrażenia ostatniego trzydziestolecia, czyli nieunikniony obecnie wpływ normowanych języków polskiego i litewskiego na gwarę. Jako przykład można wymienić chociażby liczne zapożyczenia z obu języków, czy rugowanie starej leksyki gwarowej (głównie sławizmów i germanizmów). Wśród innych tendencji ewoluującej gwary należy wskazać stopniowy zanik archaicznych i innowacyjnych struktur gwarowych, także ograniczone przejmowanie cech morfologicznych i składniowych języka ogólnego.

Osiągnięte wyniki

1. Rewizja dotychczasowych opisów gwary puńskiej szeroko poparta licznymi przykładami zaczerpniętymi z EKorpGP (aspekty fonetyczne, fonologiczne, morfologiczne, składniowe).

2. Całościowa charakterystyka gwary puńskiej ze szczególnym uwzględnieniem nieopisywanych dotąd zagadnień, np. (a) form i funkcji czasów złożonych dokonanych zawierających w charakterze słowa posiłkowego formy osobowe czasownika *turēc* ‘mieć, musieć’, (b) defektywnego paradygmatu form czasu teraźniejszego czasownika *būc* ‘być’ oraz form czasu teraźniejszego złożonego dokonanego zawierającego w charakterze słowa posiłkowego formy osobowe rzeczonoego czasownika, (c) systemu gwarowych wykrzykników i in.
3. Utworzenie tagsetu (tj. wykazu cech morfosyntaktycznych) niezbędnego do zapewnienia funkcjonalności korpusu gwarowego oraz zestawienie tagsetów gwarowego i języków normowanych polskiego i litewskiego.
4. Zdefiniowanie i wprowadzenie nowego typu (a) anotacji semantycznej w zakresie znaczeń hipotetycznych, imperceptywnych i kwantyfikacyjnych oraz (b) anotacji leksykalnej, systematyzującej całość słownictwa gwarowego w oparciu o szereg kluczowych właściwości, np. pochodzenie bałtyckie czy inne, innowacja czy archaizm itd.
5. Utworzenie eksperymentalnego korpusu gwary puńskiej.
6. Wyczerpujący opis (a) zjawiska kwantyfikacji zakresowej, (b) modalności możliwościowych, takich jak (b-1) hipotetyczności, (b-2) imperceptywności, (b-3) konkluzywności w gwarze puńskiej w nieustającym odniesieniu do języków normowanych polskiego i litewskiego.
7. Potwierdzenie skuteczności współczesnej teorii wielojęzycznej konfrontacji (teoretycznych badań konfrontatywnych z semantycznym językiem pośrednikiem) oraz uporządkowanych zasobów lingwistycznych (korpusów jedno- i wielojęzycznych) w badaniach dialektologicznych

Omówienie wykorzystania osiągniętych wyników:

Rezultaty badań przedstawione w pracy mogą zostać wykorzystane w innych badaniach dialektologicznych, np. nad gwarami polskimi na Suwalszczyźnie czy litewskimi (w szczególności auksztoczkimi) na polsko-litewskim pograniczu językowym. Ze względu na szerokie spektrum omówionych w pracy zagadnień (od fonetycznych po składniowe oraz semantyczne na poziomie zdania) liczba badaczy zainteresowanych całościowym lub częściowym zestawieniem zawartych w tej pracy wyników z rezultatami innych badań może być znaczna. Nie wykluczam zainteresowania tym opisem również badaczy gwar

polskich na Litwie. Możliwe, że pewne zachodzące w gwarze puńskiej i w gwarach polskich na Litwie procesy mogą mieć analogiczne podłoże.

Ze względu na wysokie prawdopodobieństwo całkowitego zaniku gwary puńskiej w nieodległej przyszłości, ten opis jako ostatnie kompleksowe badanie gwary, może zostać włączone do polskiego i litewskiego dziedzictwa językowego i kulturowego.

Zastosowany w tej pracy nowy warsztat badacza-dialektologa sprawdził się. Liczba ustalonych wykładników została znacznie rozszerzona (o nieznane wcześniej w literaturze przedmiotu) oraz na nowo sklasyfikowana (np. według stopnia prawdopodobieństwa). Dlatego można mieć nadzieję, że uzyskane przeze mnie wyniki badań zachęcą innych badaczy do sięgnięcia po już sprawdzone i skuteczne metodologie i narzędzia. Wraz z nowym warsztatem dialektologa przed badaczem gwar i dialektów otwierają się nowe niezbadane dotąd zjawiska językowe. Szczególnie należy podkreślić innowacyjny opis kategorii semantycznych w gwarze.

Niezmiernie ważnym dla nauki jest fakt przeprowadzenia przeze mnie badań w duchu współczesnej teorii badań konfrontatywnych z wykorzystaniem języka pośrednika. Są to badania ukierunkowane od znaczenia do formy, które — w odróżnieniu od badań tradycyjnych — nie są projekcją znaczeń form języka wyjściowego na język docelowy. Dzięki temu, że wykładniki każdego zdefiniowanego znaczenia są ustalane w odniesieniu do języka pośrednika, możliwe staje się dołączanie do opisu nowych języków bez konieczności rewizji wyników dla języków wcześniej opisanych.

Zastosowanie TBK nie tylko pozwoliło osiągnąć wyczerpujący opis gwary puńskiej, lecz również wzbogaciło opis języków polskiego i litewskiego o nowe charakterystyki i uściślenia językowe, które w badaniach nad samą polszczyzną czy litewszczyzną nie zostały wcześniej dostrzeżone.

Sporządzony w tej pracy wykaz cech morfosyntaktycznych (tzw. tagset) dla gwary, wraz z odniesieniami do analogicznych wykazów dla języków polskiego i litewskiego wypełnia puste miejsca na mapie inżynierii lingwistycznej. Współcześnie tworzone głównie przez lingwistów komputerowych bazy językowe (np. korpusy jedno- i wielojęzyczne, pamięci tłumaczeniowe) są tym doskonalsze im większe i bardziej różnorodne zasoby zostają do nich włączone. Utworzone na potrzeby tej pracy zasoby *Eksperymentalnego korpusu gwary puńskiej* oraz *Eksperymentalnego korpusu polsko-litewskiego* wzbogacają światowe dziedzictwo językowe i kulturowe. Po włączeniu do ogólnoswiatowych zasobów staną się pomocne nie tylko w prowadzeniu badań

opisowych, konfrontatywnych, lecz również w zadaniach stosowanych, np. przy automatyzacji tłumaczeń lub po prostu jako pomoc tłumaczy, lektorów, nauczycieli akademickich i szkolnych (ang. CAT — komputerowy asystent tłumacza).

Tematyka włączonych do *Eksperymentalnego korpusu gwary puńskiej* wypowiedzi może zainteresować nie tylko językoznawców, lecz również etnologów, kulturoznawców, a nawet polityków zajmujących się kształtowaniem polityki państwowej wobec mniejszości narodowych w Polsce i na Litwie.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych (artystycznych)

I. Zainteresowania naukowe

1. Badania dialektologiczne

Moje zainteresowania gwarami sięgają jeszcze okresu studiów na Uniwersytecie Warszawskim. Wówczas uczestniczyłam w praktykach studenckich w okolicach Hajnówki. Pod kierunkiem dr hab. Niny Barszczewskiej zbierałam materiał językowy, natomiast pod kierunkiem dr Nadzieji Panasiuk – materiał folklorystyczny. Później uczestniczyłam w badaniach terenowych w pasie Kodeń – Jabłeczna – Sławatycze w województwie lubelskim. Pomagałam zapisywać materiał gwarowy w kwestionariuszach do planowanego *Atlasu gwar wschodniosłowiańskich Pobuża*. Badania były prowadzone pod kierunkiem prof. dr hab. Michała Kondratiuka, kierownika Pracowni Języka Białoruskiego IS PAN. Następnie, już jako pracownik IS PAN brałam udział w pracach nad wielotomową edycją *Atlasu gwar wschodniosłowiańskich Białostoczczyzny* (dalej *Atlas*) — projekcie kierowanym przez prof. dr hab. Irenę Maryniakową. Opracowałam do trzech tomów *Atlasu*: V (*Atlas, Leksyka 1*, 1995), VI (*Atlas, Leksyka 2*, 1996) i VII (*Atlas, Leksyka 3*, 1999) łącznie 43 mapy autorskie z komentarzami, ponadto 2 mapy bez komentarzy i 3 komentarze do map przygotowanych przez mgr Irenę Aleksę. Ponadto analizowałam wszystkie włączone do *Atlasu* leksemy, jako potencjalne lituanizmy, por. tomy: VIII (*Atlas, Leksyka 4*, 2002), IX (*Atlas, Leksyka 5*, 2007), X (*Atlas, Leksyka 6*, 2009), IV (*Atlas, Słowotwórstwo*, 2012).

Choć w ostatnich latach więcej czasu poświęcam badaniom konfrontatywnym oraz pracom korpusowym, to do zagadnień gwarowych chętnie powracam. Doświadczenia

w pracy Zespołu Lingwistyki Korpusowej i Semantyki IS PAN pozwalają mi spojrzeć na gwarę w innym świetle, w szerszym kontekście. Dlatego staram się opisywać gwary tymi samymi narzędziami, jakie współcześnie stosuje się do opisu konfrontatywnego języków naturalnych.

a. Badania nad litewskimi gwarami w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem gwary puńskiej (badania własne).

Moje zainteresowanie gwarami litewskimi w Polsce miało swe początki w latach 80. minionego wieku. Wówczas pomagałam litewskim naukowcom z Instytutu Języka Litewskiego Litewskiej Akademii Nauk (prof. dr hab. K. Garšva, prof. dr hab. K. Morkūnas, mgr Birutė Mikalonienė) w prowadzeniu badań terenowych na Sejneńszczyźnie. Zapał badaczy zza wschodniej granicy udzielił się i mi. Postanowiłam sama nagrywać wypowiedzi Litwinów gwarą litewską oraz po polsku. Z roku na rok liczba ekspedycji rosła. Archiwa z nagraniami rozrastały się. Po obronie rozprawy doktorskiej postanowiłam coś z tym materiałem zrobić. Najpierw tylko spisywałam nagrania do plików tekstowych. W późniejszym okresie, pod namową kolegów z Bułgarii i Słowenii (z którymi uczestniczyłam w granicie europejskim Mondilex; grantodawca: 7. program ramowy UE), postanowiłam opracować spisany już materiał pod kątem włączenia go do korpusu gwary.

Na podstawie zebranych materiałów gwarowych:

- i.** Przeprowadziłam badania statystyczne uwzględniające częstotliwość użycia poszczególnych leksemów w gwarze (por. prace I-A-1, II-B2-1).
- ii.** Sklasyfikowałam leksykę gwarową, uwzględniając podziały na:
 - (a) leksykę rodzimą, tj. pochodzenia bałtyckiego i (b) obcą, pochodzenia niebałtyckiego;w grupie (a) wyróżniłam leksykę (a-1) wspólną z językiem normowanym i (a-2) różną od języka normowanego;
w podgrupie (a-2) wprowadziłam podział na leksykę będącą wariantem fonetycznym form normowanych (a-2-1) i leksykę niebędącą tylko wariantem fonetycznym form normowanych (a-2-2);

w ramach podgrupy (a-2-2) wyróżniłam archaizmy-bałtyzmy zachowane tylko w gwarze (a-2-2-1) i innowacje gwarowe, do których powstania nie doszło w języku normowanym (a-2-2-2).

Z kolei w wyżej wymienionej grupie (b) leksyki obcej wprowadziłam podział na podgrupy: sławizmów (b-1) i germanizmów (b-2). (por. prace I-A-1, II-A-2; referat 10).

- iii.** Przeprowadziłam rewizję dawnych sławizmów i germanizmów. Uzupełniłam wykaz dawnych zapożyczeń, opublikowanych w pracach prof. W. Smoczyńskiego, o nieodnotowane przez niego a nadal używane w gwarze dawne sławizmy i germanizmy. (por. pracę II-B2-3; referat 3, 31).
- iv.** Opisałam nowe zapożyczenia leksykalne w gwarze (polonizmy i lituanizmy). (por. prace I-A-1, II-B2-3).
- v.** Opracowałam wykaz podstawowych jednostek morfosyntaktycznych gwary. (por. prace I-A-1, II-A-3, II-A-5, II-A-6; referat 33).
- vi.** Scharakteryzowałam formy werbalne (temporalne) oraz podałam wykaz podstawowych funkcji gwarowych form temporalnych. (por. prace I-A-1, II-B1-1, II-B2-7, II-B2-8, II-B2-9, II-B3-11).
- vii.** Szczegółowo zbadałam wszelkie możliwe środki językowe, stosowane w gwarze dla wyrażenia znaczeń kwantyfikacji zakresowej (jednostkowości, egzystencjalności i ogólności). (por. prace I-A-1, II-A-12, II-B3-7).
- viii.** Opisałam wykładniki modalności imperceptywnej, konkluzywnej i hipotetycznej (leksykalne, morfologiczne, leksykalno-morfologiczne i syntaktyczne). (por. prace I-A-1, II-A-9, II-A-10, II-B1-1, II-B2-7, II-B3-3, II-B3-12, II-B4-5; referat 20, 37).
- ix.** Zająłam się morfologią trybu warunkowego oraz formą i funkcją czasów dokonanych (rezultatywnych). Stwierdziłam istnienie i opisałam użycie nieodnotowanych wcześniej w literaturze przedmiotu charakterystycznych dla gwary form czasów dokonanych zawierających w charakterze słowa posiłkowego formy osobowe utworzone od czasownika *turēc* 'mieć'. Natomiast dla form czasów dokonanych zawierających w charakterze słowa posiłkowego formy osobowe utworzone od czasownika *būc* 'być'

stwierdziłam brak zróżnicowania słowa posiłkowego w formach czasu teraźniejszego dokonanego, por. *yra pasakis* ‘ja powiedziałem, ty powiedziałaś, on powiedział’, *yra pasaki* ‘my powiedzieliśmy, wy powiedzieliście, oni powiedzieli’ itd. (por. prace I-A-1, II-A-9, II-B1-1, II-B2-7; referat 37).

- x. Opisałam funkcje temporalne podstawowych form czasowych zgodnie ze współczesną teorią matematyczną procesów i metodologią znaną jako sieci Petriego (1967), przedstawioną w pracach A. Mazurkiewicza i V. Koseskiej-Toszewej. (por. prace II-A-2, II-B1-1).
- xi. Zająłam się badaniami nad ustaleniem zakresu wpływów języków polskiego i litewskiego na leksykę, morfologię, składnię gwarową w ostatnich trzydziestolecu. (por. prace I-A-1, II-B1-1, II-B2-3).
- xii. Dokonałam ekscerpcji korpusu pod kątem pomijanych w dotychczasowych badaniach gwarowych form wykrzyknikowych i *ištiktukai* (brak polskiego odpowiednika). (por. pracę I-A-1).
- xiii. Poruszyłam problem interferencji w mowie dwujęzycznych Litwinów Puńskich, wskazałam charakterystyczne typy błędów. (por. prace I-A-1, II-A-6).

b. Badania nad litewskimi gwarami południowoaukisztockimi na Litwie, wzdłuż granicy polsko-litewskiej (badania własne).

Celem tych badań było stwierdzenie, czy litewskie gwary w Polsce mają charakter izolowany, czy też stanowią jedność terytorialną z gwarami po litewskiej stronie granicy. Zwróciłam szczególną uwagę na obecność w tych gwarach cech, które zanikają w gwarze puńskiej (np. na morfologiczną kategorię określoności i in.). Wyniki tych badań wykorzystuję w pracy (I-A-1).

2. Teoretyczne badania konfrontatywne z semantycznym językiem pośrednikiem

- a. **Badania nad semantyczną kategorią określoności/nieokreśloności w językach polskim i litewskim, również w zestawieniu z litewską gwarą puńską (badania własne kompleksowe)**

Przeprowadziłam szczegółową analizę wszystkich jednostek językowych stosowanych w wyrażaniu znaczeń określoności i nieokreśloności, przede wszystkim w gwarze puńskiej i w odniesieniu do języków normowanych polskiego i litewskiego. Za autorami *Gramatyki konfrontatywnej bułgarsko-polskiej* przyjąłam kwantyfikacyjny opis znaczeń określoności/nieokreśloności, w którym wyróżnia się znaczenia jednostkowość elementu i zbioru, egzystencjalności oraz ogólności. Przede mną nikt nie zwrócił uwagi, że gwara puńska wykształciła własne wykładniki określoności i nieokreśloności, które nie powielają struktur typowych dla języka litewskiego. Stwierdziłam również ścisłe zależności między użyciem gwarowych wykładników nieokreśloności a wyborem konkretnych form imiesłowowych czy temporalnych czasownika. W badaniach materiałowych wykazałam, że Litwini puńscy mają duże trudności w przyswojeniu typowych dla litewszczyzny wykładników określoności/nieokreśloności. Starają się je stosować, lecz pod wpływem polszczyzny błędnie interpretują ich znaczenie. (Por. prace I-A-1, II-A-12, II-A-13, II-B3-7, II-B4-4; referaty 18, 19).

b. Badania nad modalnością

Język litewski oraz gwara puńską charakteryzuje wysoki stopień formalizacji znaczeń. Dlatego analizując chociażby formy werbalne nie sposób było nie podjąć analizy zagadnień modalnych.

i. Modalność imperceptywna

Tym zagadnieniem zajęłam się zarówno w gwarze puńskiej jak i w językach polskim i litewskim (badania własne). O ile zagadnienie imperceptywności w językach litewskim i polskim było przedmiotem innych analiz, o tyle o imperceptywności w gwarze nikt nie pisał oraz nie zajmował się tym zagadnieniem. Dlatego moje badania są pionierskie w tej dziedzinie. Ujawniłam duży zasób usystematyzowanych gwarowych wykładników morfologicznych, paramorfologicznych oraz leksykalnych. W literaturze przedmiotu nikt też nie poruszał kwestii form modus relativus (typowych dla normowanego języka litewskiego zagadnienia) w odniesieniu do gwary puńskiej. Zebrany przeze mnie materiał językowy potwierdził, że formy modus relativus w ogóle nie były i nadal nie są stosowane przez Litwinów puńskich. W zamian stosują oni inne własne,

np. bazujące na formach czasów dokonanych. Ponadto ustaliłam, że częstość użycia wykładników imperceptywnych w gwarze jest wysoka, znacznie wyższa niż w języku polskim. Granica między tekstem nacechowanym imperceptywnie a tekstem nienacechowanym imperceptywnie jest ściśle określona (gwarantują to wykładniki morfologiczne). Wyróżniłam dwa poziomy prawdopodobieństwa I1 (niski) i I2 (wzmocniony). Oba poziomy są doskonale rozróżniane w gwarze puńskiej i w języku litewskim. W języku polskim poziom prawdopodobieństwa I1 z reguły bywa przemilczany (niedopowiedziany). (Por. prace I-A-1, II-B1-1, II-B2-7, II-B3-9; referat 25).

ii. Modalność hipotetyczna

Tę problematykę szczegółowo opracowałam dla gwary puńskiej (badania własne), następnie uzyskane wyniki zestawiałam ze stanem w językach polskim i litewskim (badania własne oraz prowadzone w zespole). Dzięki zasobom korpusowym ujawniłam rozbudowany zestaw wykładników leksykalnych, morfologicznych, paramorfologicznych, konstrukcji syntaktycznych i wykładników łączonych, regularnie stosowanych dla wyrażenia znaczeń hipotetycznych. Stwierdziłam bardzo wysoką różnorodność wykładników dla gwary puńskiej, wskazałam też nowe wykładniki tych znaczeń dla języków litewskiego i polskiego. Wyróżniłam 6 poziomów prawdopodobieństwa (od H1 (najniższy) do H6 (najwyższy)). W oparciu o zasoby korpusowe ustaliłam, że choć język polski posiada zdecydowanie więcej wykładników leksykalnych hipotetyczności niż język litewski oraz gwara puńska, to w tekście ta potencjalna różnorodność stosunkowo rzadko znajduje odzwierciedlenie. Użytkownicy języka polskiego ograniczają się do użycia kilku leksemów, podczas gdy użytkownicy gwary puńskiej i języka litewskiego jednocześnie operują na zdecydowanie większym zbiorze leksemów. Należy podkreślić, że również w wypadku modalności hipotetycznej gwara puńska i język litewski konsekwentnie kreśli granicę między tekstem nacechowanym hipotetycznie a tekstem nienacechowanym hipotetycznie. (por. prace I-A-1, II-A-7, II-A-9, II-A-10, II-B1-1, II-B2-7, II-B3-3, II-B3-12, II-B4-5; referaty 1, 2, 20).

iii. Modalność konkluzywna

Ten rodzaj modalności traktuję jako wariant modalności hipotetycznej. Szczegółowo zbadalam to zjawisko w gwarze puńskiej, a uzyskane wyniki odniosłam do języków polskiego i litewskiego (badania własne). Znaczenia konkluzywne są łatwe do wychwycenia w mowie, gdy jest się obserwatorem całej sytuacji. Podczas zapisywania wypowiedzi informatorów odnotowywałam wypadki wyrażenia znaczeń konkluzywnych. Dzięki tym adnotacjom w późniejszej pracy możliwe było ustalenie faktycznych wykładników konkluzywności bez ryzyka pomylenia ich z wykładnikami hipotetyczności. W gwarze puńskiej typowymi wykładnikami modalności konkluzywnej są formy morfologiczne, leksemy zaś służą określeniu tylko stopnia prawdopodobieństwa. (por. prace I-A-1, II-A-9, II-B1-1).

c. Badania nad temporalnością w gwarze puńskiej oraz w języku litewskim z odniesieniami do języków polskiego, rosyjskiego oraz bułgarskiego (badania własne nad temporalnością w gwarze puńskiej z odniesieniami do języków polskiego i litewskiego oraz w zespole z odniesieniem poszerzonym o języki rosyjski i bułgarski).

Przede wszystkim zajęłam się analizą użyć litewskich czasów złożonych rezultatywnych. Dla gwary puńskiej i języka polskiego opracowałam funkcjonalne odpowiedniki. Podjęłam się również badań (a) nad funkcjami litewskich form czasu złożonego inchoatywnego oraz czasu prostego przeszłego wielokrotnego, (b) nad rozgraniczeniem stanów i zdarzeń, rozumianych tak jak w teorii sieci Petriego (1967). (por. prace II-B3-4, II-B3-10, II-B3-11, II-B4-1; referaty 5, 18, 35).

d. Sieciowy opis wybranych znaczeń temporalnych litewskich form werbalnych (badania prowadzone w zespole)

Zajęłam się projektowaniem sieci (w ramach teorii sieci Petriego) dla użyć litewskiej formy czasu przeszłego wielokrotnego. W rezultacie przeprowadzonych badań okazało się, że litewska forma czasu przeszłego wielokrotnego nie jest wykładnikiem ilościowej wielokrotności (jak bywa interpretowana w literaturze

przedmiotu), lecz wykładnikiem nieokreśloności: ogólności właściwej. Sieciowym opisem zostały objęte również inne funkcje litewskich form temporalnych: użycie form prostych czasu teraźniejszego, przeszłego jednokrotnego i przyszłego (z rozbiem na formy zawierające prefiks lub niezawierające prefiksu). (por. prace II-A-2, II-B1-1, II-B4-1; referat 5).

3. Tożsamość językowa i kulturowa

Częsta obecność na obszarze gwarowym puńskim pozwoliła mi na podjęcie zagadnienia tożsamości językowej i kulturowej Litwinów puńskich i litewskiej mniejszości narodowej w Polsce. W oparciu o zgromadzone zasoby gwarowe ustaliłam nie tylko najważniejsze cechy składające się na tożsamość Litwinów w Polsce, lecz również wskazałam te leksemy, które mają dla nich wyjątkową wartość. Podjęłam się również opisu tego zagadnienia w planie zmian politycznych, ekonomicznych i cywilizacyjnych, zachodzących po 1980 roku. (por. prace II-A-8, II-B2-1, II-B2-4, II-B3-1, II-B3-8, II-B4-2; referaty 3, 11, 12, 15, 16, 30).

4. Inżynieria lingwistyczna — korpusy i bazy tekstów

a. Eksperymentalny bułgarsko-polsko-litewski korpus równoległy i porównawczy

Od 2009 r. we współpracy z Instytutem Matematyki i Informatyki BAN pracuję nad trójjęzycznym korpusem bułgarsko-polsko-litewskim. Posiada on dwie wersje: równoległą (nadal rozwijaną) i porównawczą (nie jest kontynuowana). Koordynatorem prac jest prof. dr hab. Ludmila Dimitrova (z IMI BAN). Prace nad tym korpusem są prowadzone w ramach sieci BG-Clarín (kierownik prof. dr hab. Kiril Simov). Korpus posiada status korpusu eksperymentalnego. Po uzyskaniu zgód autorów i tłumaczy włączonych do korpusu tekstów zostanie on opublikowany w sieci. Moja praca w tym korpusie polega na zrównoległaniu tekstów polskich i litewskich oraz bułgarskich i polskich. Zasoby tego korpusu

wykorzystuję do badań nad temporalnością oraz w pracach nad tworzeniem nowego typu anotacji semantycznej, związanej z użyciem form werbalnych. (por. prace II-A-1, II-B2-2, II-B3-2, II-B3-4, II-B3-5; referaty 6, 13, 21, 22, 24, 28).

b. Eksperymentalny polsko-litewski korpus równoległy i porównawczy

W latach 2010-2012 uczestniczyłam w pracach nad utworzeniem *Eksperymentalnego polsko-litewskiego korpusu równoległego i porównawczego*. Polsko-litewskie zasoby (ponad 6 mln. słowoform), będące wzajemnymi współczesnymi tłumaczeniami (zdecydowana większość tekstów jest datowana na rok 2006 i późniejszy) głównie bazują na tłumaczeniach przysięgłych. Charakter włączonych do zasobów tego korpusu tekstów nie pozwala na jego publikację w sieci. W oparciu o ten korpus prowadzę polsko-litewskie badania konfrontatywne oraz konstruję pamięć tłumaczeniową (ang. TM), którą wszechstronnie wykorzystuję jako tłumacz. (por. prace I-A-1, II-A-5, II-A-6, II-B3-6; referaty 6, 10, 29, 34).

c. Eksperymentalny korpus litewskiej gwary puńskiej w Polsce

Pracę nad tym korpusem prowadzę od kilku lat. Materiał włączany do tego korpusu bazuje na dokonanych przeze mnie nagraniach z ostatnich 30 lat. Na ten korpus składają się trzy podkorpusy. Pierwszy z nich zawiera wypowiedzi Litwinów gwarą, drugi zaś — wypowiedzi Litwinów po polsku. Trzeci podkorpus ma zupełnie inny charakter. Jest to dwujęzyczny korpus (gwarowo-polski), zawierający pierwotne wypowiedzi gwarą oraz ich tłumaczenia wykonane przez samych Litwinów puńskich na żywo (np. podczas oficjalnych spotkań, akademii okolicznościowych itd.). Planuję rozbudowę tego korpusu nie tylko włączając kolejne wypowiedzi do zasobów, lecz również tłumacząc wypowiedzi gwarą na język polski, by uczynić ten korpus dostępnym również dla osób nieznających języka litewskiego, a władających językiem polskim. W roku 2014 rozpoczęłam kompletować zgody informatorów (lub ich rodzin, gdy informator zmarł), co umożliwi mi udostępnienie zasobów korpusowych w sieci. Obecnie posiadam blisko 20 oświadczeń. (por. prace I-A-1, II-A-3, II-A-4, II-B2-1; referat 7).

d. Baza danych współczesnych, równoległych tekstów w językach polskim i litewskim ręcznie odniesionych na poziomie zdania

Od 2013 roku jestem wykonawcą, powstającej w ramach projektu europejskiego CLARIN-PL (<http://clarin-pl.eu/>) (Common Language Resources and Technology Infrastructure), będącego częścią mapy drogowej ESFRI (European Roadmap for Research Infrastructures, European Strategy Forum on Research Infrastructures), bazy zrównoleglonych tekstów dla języków polskiego i litewskiego. Koordynatorem prac z ramienia IS PAN jest prof. dr hab. Violetta Koseska-Toszeva. Kierownikiem Clarin-PL jest dr inż. Maciej Piasecki z Politechniki Wrocławskiej. Pierwszy etap prac nad tą bazą zostanie ukończony na przełomie 2015/2016 r. Do moich zadań w tym temacie należy (a) wyszukiwanie tekstów spełniających warunki ustanowione dla tego typu baz, (b) przygotowanie tekstów do zrównoleglania oraz (c) samo zrównoleglanie. (por. referaty 6, 17, 23).

5. Inżynieria lingwistyczna — pamięć tłumaczeniowa i słowniki sieciowe

a. Pamięć tłumaczeniowa dla języków polskiego i litewskiego

Jest to niezmiernie ważna gałąź inżynierii lingwistycznej, mająca szerokie zastosowanie w pracy tłumacza oraz w tłumaczeniu maszynowym. Ze względu na fakt, że tłumaczeniami zajmuję się od lat, byłam zmuszona sama opracować taką bazę dla języków polskiego i litewskiego. Prace nad pamięcią tłumaczeniową prowadzę już od 1989 roku. Jednak dopiero po roku 2009 nastąpił znaczny ilościowy przyrost baz za sprawą dwujęzycznych korpusów. Wykorzystując oprogramowanie typu CAT (komputerowy asystent tłumacza), mogłam szybko i sprawnie ustalać polsko-litewskie ekwiwalenty tłumaczeniowe. Opracowałam bazy pamięci tłumaczeniowej dla wielu dziedzin, np. przemysłu biotechnologicznego, budowlanego, chemicznego, energetycznego, farmaceutycznego, metalurgicznego, naftowego, spożywczego, stoczniowego. Posiadam również opracowane słownictwo dla takich dziedzin jak: bankowość, bezpieczeństwo i higiena pracy, leksyka prawnicza i sądowicza, medycyna, rachunkowość, ochrona środowiska, ustawodawstwo unijne, wykaz działalności i towarów. Objętość największej z w/w baz (zawierającej wykaz działalności)

wynosi ponad 33 tysiące terminologicznych par polsko-litewskich. (por. referaty 4, 27).

b. Pamięć tłumaczeniowa dla języków bułgarskiego, polskiego i litewskiego

W ramach projektu BG-Clarín wspólnie z kolegami z Bułgarii (koordynatorem prac jest prof. dr hab. Ludmila Dimitrova z IMI BAN) rozwijamy wspólną dla tych trzech języków bazę tłumaczeniową. Ze względu na ograniczone wspólne bułgarsko-polsko-litewskie zasoby tekstów współczesnych prace nad tą bazą wymagają oddzielnej analizy zasobów korpusowych jednojęzycznych dla języka bułgarskiego. Dlatego opracowywana wspólna dla trzech języków baza pamięci tłumaczeniowej osiągnęła dopiero 7 tysięcy różnych pozycji ekwiwalentów. (por. referat 4, 17, 26).

c. Eksperymentalny słownik polsko-litewski, bułgarsko-polsko-litewski, ukraińsko-polsko-bułgarski

Uczestniczę w pracach przygotowawczych do wielojęzycznych słowników nowej generacji. Podstawą metodologiczną tych słowników ma być znana z badań konfrontatywnych teoria bazująca na semantycznym języku pośredniku, zawierającym uniwersalne definicje znaczeń, wspólne dla wszystkich języków. Podstawą materiałową tych słowników będą korpusy jedno-, dwu- i wielojęzyczne oraz korpusy semantyczne (tzw. słowosieci, ang. WordNet). (por. pracę II-B3-2; referaty 9, 14, 17, 26, 27).

II. Osiągnięcia organizacyjne w zakresie upowszechnienia i promocji nauki

a. Brałam udział w przygotowaniu materiałów do spotkań Klubu Dyskusyjnego Forum w Płocku w latach 2011–2012. Opracowałam zagadnienia:

- i.** Kultura wczesnych Słowian (i Bałtów), ze szczególnym uwzględnieniem dawnych źródeł pisanych,
- ii.** Wielokulturowość na terenach Rzeczypospolitej,
- iii.** Szkoły litewskie w Polsce i szkoły polskie na Litwie w roku szkolnym 2010/2011,
- iv.** Mniejszość etniczna romska,

- v. Mniejszość litewska w Polsce i mniejszość polska na Litwie,
- vi. Zwyczaje bożonarodzeniowe na Litwie dawniej i obecnie.

III. Osiągnięcia w zakresie międzynarodowej współpracy naukowej i kulturowej

Po obronie pracy doktorskiej współpracowałam i/lub nadal współpracuję z kilkoma ośrodkami naukowymi w Europie:

1. Instytut Języka Litewskiego (*Lietuvių kalbos institutas*) – **Institute of Lithuanian Language (Litwa)**

- a. W latach 2008–2010 uczestniczyłam we wspólnym projekcie Polskiej Akademii Nauk i Litewskiej Akademii Nauk *Gramatyka konfrontatywna polsko-litewska – Lithuanian-Polish Contrastive Grammar*, koordynowanym przez prof. dr. hab. Romana Roszko (ze strony IS PAN) i doc. dr. Artūrasa Judžentisa (ze strony Instytutu Języka Litewskiego).
- b. Od roku 2014 współpracuję z dr. Rolandasem Kregždysiem w zakresie leksykologii (polonizmy w języku litewskim oraz leksyka gwar litewskich).

2. Instytut Matematyki i Informatyki w Sofii **IMI BAN (Институт по математика и информатика – Българска академия на науките) – Institute of Mathematics and Informatics, Bulgarian Academy of Sciences (Bulgaria)**

- a. W latach 2004–2005 brałam udział w pracach bułgarsko-polsko-niemiecko-ukraińskiego zespołu nad przygotowaniem wspólnego wniosku grantowego. Tytuł zgłoszonego projektu: *Virtual Lexicographical Laboratory for Interaction of International Scientific Teams in Compiling Bi- and Multilingual Dictionaries* (projekt badawczy INTAS).
- b. W latach 2008–2011 brałam udział w pracach międzynarodowego zespołu (bułgarsko-polsko-słowacko-słoweńsko-rosyjsko-ukraińskiego) w granice Mondilex (*Conceptual Modelling of Networking of Centres for High-Quality Research in Slavic Lexicography and Their Digital Resources*) (7. Program Ramowy UE). Ze strony bułgarskiej w projekcie uczestniczyli: Ludmila Dimitrova (koordynator), Ivan Derzhanski, Petya Osenova, Radoslav Pavlov, Kiril Simov i in.

- c. Od roku 2007 we współpracy z prof. dr hab. Ludmiłą Dimitrovą (koordynator prac) uczestniczę w pracach nad *Trójjęzycznym bułgarsko-polsko-litewski korpusem równoległym i porównawczym*. Korpus powstaje w ramach projektów BG-Clarín (kierownik prof. dr hab. Kiril Simov).
- d. Od roku 2007 we współpracy z prof. dr hab. Ludmiłą Dimitrovą (koordynator prac) uczestniczę w pracach nad *Bułgarsko-polsko-litewskim słownikiem sieciowym oraz pamięcią tłumaczeniową*. Prace przygotowawcze nad słownikiem są prowadzone w ramach projektów BG-Clarín (kierownik prof. dr hab. Kiril Simov).
- e. Od roku 2012 do dziś uczestniczę we wspólnym projekcie Polskiej Akademii Nauk i Bułgarskiej Akademii Nauk *Semantyka i konfrontacja językowa ze szczególnym uwzględnieniem dwujęzycznego słownika elektronicznego – Semantics and Contrastive Linguistics with a Focus on a Bilingual Electronic Dictionary*, koordynowanym przez prof. dr hab. Violetę Koseską-Toszewą (ze strony IS PAN) i prof. dr hab. Ludmiłą Dimitrovą (ze strony IMI BAN).

3. Instytut Językoznawstwa Ľudovíta Štúra (Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra, Slovenská akadémia vied) – Ludovít Stur Institute of Linguistics, Slovak Academy of Sciences (Słowacja)

- a. W latach 2008–2011 brałam udział w pracach międzynarodowego zespołu w grantie Mondilex (ze strony słowackiej uczestniczyli: Radovan Garabík (koordynator), Peter Ďurčo, Danielá Majchraková, Mariá Šimková i in.), por. wyżej punkt 2b.

4. Instytut Jožefa Stefana (Institut „Jožef Stefan”) – Jožef Stefan Institute (Słowenia)

- a. W latach 2008–2011 brałam udział w pracach międzynarodowego zespołu w grantie Mondilex (ze strony słoweńskiej uczestniczyli: Tomaž Erjavec (koordynator), Darja Fišer, Jan Jona Javoršek, Simon Krek i in.), por. wyżej punkt 2b.

5. Instytut im. A.A. Kharkeвича Rosyjskiej Akademii Nauk (Институт проблем передачи информации имени А.А. Харкевича РАН) – Institute for Information Transmission Problems (Kharkevich Institute), Russian Academy of Sciences

- a. W latach 2008–2011 brałam udział w pracach międzynarodowego zespołu w grantcie Mondilex (ze strony rosyjskiej uczestniczyli: Leonid Iomdin (koordynator), Igor Boguslavsky, Vyachslav Dikonov, Viktor Sizov i in.), por. wyżej punkt 2b.

6. Uniwersytet w Ratzbonie – Universität Regensburg (Niemcy)

- a. W latach 2004–2005 brałam udział w pracach międzynarodowego zespołu nad przygotowaniem wspólnego wniosku grantowego, por. wyżej punkt 2a.

7. Ukraińskie Centrum Lingwistyczno-Informatyczne NANU (Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України) – Ukrainian Linguistic-Informational FUND, Ukrainian National Academy of Sciences (Ukraine)

- a. W latach 2004–2005 brałam udział w pracach międzynarodowego zespołu nad przygotowaniem wspólnego wniosku grantowego, por. wyżej punkt 2a.
- b. W latach 2005–2010 uczestniczyłam we wspólnym projekcie Polskiej Akademii Nauk i Ukraińskiej Akademii Nauk *Polsko-Ukraiński słownik elektroniczny – Polish-Ukrainian Electronic Dictionary*, koordynowanym przez prof. dr hab. Violetę Koseską-Toszewą (ze strony IS PAN) i prof. dr hab. Volodymyra Shyrokova (ze strony ULIF NANU).
- c. W latach 2008–2011 brałam udział w pracach międzynarodowego zespołu w grantcie Mondilex (ze strony ukraińskiej uczestniczyli: Volodymyr Shyrov (koordynator), Maxim Krygin, Eugene Martynov, Irina Ostapova, Bogdan Rudyj, Konstantin Tyschenko, i in.), por. wyżej punkt 2b.
- d. Od roku 2012 do dziś uczestniczę we wspólnym projekcie Polskiej Akademii Nauk i Ukraińskiej Akademii Nauk *Baza terminologii lingwistycznej podstawowych (uniwersalnych) kategorii semantycznych – Linguistic Terminology Database of Basic (Universal) Semantic Categories*, kierowanym przez prof. dr hab. Violetę Koseską-Toszewą (ze strony IS PAN) i prof. dr hab. Volodymyra Shyrokova (ze strony ULIF NANU).

8. Instytut Języka Bułgarskiego IBE BAN (Институт за български език – Българска академия на науките) – Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences (Bulgaria)

- a. W listopadzie 2014 roku nawiązałam kontakt z prof. dr hab. Svetłą Koewą, dyrektor Instytutu Języka Bułgarskiego IBE BAN (Bułgaria) w sprawie

współpracy nad wspólną dla języków bułgarskiego, polskiego i litewskiego pamięcią tłumaczeniową (ang. TM).

IV. Udział w grantach

Po uzyskaniu stopnia doktora brałam/biorę udział w 4 grantach (w tym 3 międzynarodowych). Por. szerzej Załącznik nr 4, punkt II-G (s. 9–10).

V. Dydaktyka

Po uzyskaniu stopnia doktora prowadziłam zajęcia dla doktorantów oraz nauczałam języka rosyjskiego w szkole, por. szerzej Załącznik nr 4, punkt III-I.

VI. Udział w konferencjach i pracach organizacyjnych

- a. W latach 2005–2014 (po uzyskaniu stopnia doktora) wzięłam udział z referatami w **32 konferencjach międzynarodowych** w Bułgarii, Litwie, Łotwie, Polsce, Słowacji, Słowenii i Ukrainie i **kongresach** (bałtystycznym w Rydze) oraz w **6 warsztatach międzynarodowych** w Bułgarii, Polsce i Ukrainie. Wygłaszałam referaty w językach angielskim, litewskim, polskim i rosyjskim. Brałam aktywny udział w dyskusjach. Por. szerzej Załącznik nr 4, punkt II-I oraz III-B.
- b. W tym samym okresie brałam udział w organizacji **7 konferencji międzynarodowych**. Por. szerzej Załącznik nr 4, punkt III-C.
- c. Uczestniczyłam w przygotowaniu **5 warsztatów międzynarodowych** z udziałem badaczy z Bułgarii, Francji, Polski, Ukrainy i USA. Por. szerzej Załącznik nr 4, punkt III-C.
- d. W latach 2005–2014 opiekowałam się gośćmi z Bułgarii, Chorwacji, Francji, Niemiec, Litwy, Łotwy, Słowenii, Słowacji i Ukrainy podczas ich pobytu w ramach wymiany z PAN oraz w trakcie konferencji i warsztatów.

VII. Inne osiągnięcia

1. Inicjatywa, przygotowanie, opracowanie (redakcja wspólna z dr Joanną Satołą-Staškowiak) **tomu jubileuszowego** z okazji czterdziestu pięciu lat pracy naukowej prof. dr hab. Violetty Koseskiej-Toszewej. Tom zawiera 33 artykuły wybitnych bułgarskich, chorwackich, francuskich, niemieckich, polskich i słowackich autorów (lingwistów i informatyków). Tom został opatrzony wstępem, opisem sylwetki naukowej prof. V. Koseskiej-Toszewej oraz wykazem publikacji. Tom po recenzjach (20 arkuszy wydawniczych), jest w druku.
2. Autorstwo części artykułu „Antaną Linką prisimenant” (red. S. Krakauskaitė-Kustoš) poświęconego postaciom związanych z Puńskiem i okolicami, opublikowanego w *Suvalkietis. Suvalkų lietuvių ketvirtinis leidinys* 2014/4/72, 10–16.
3. Autorstwo części do monografii *Prie tėviškės kryžiaus. Trijų kartų sakmė*. (red. M. Savickienė), poświęconej postaciom i wydarzeniom przełomu XIX i XX wieku w Puńsku i okolicach. Monografia po recenzji.
4. Tłumaczenie artykułów i streszczeń z zakresu językoznawstwa, kulturoznawstwa, etnologii na język litewski.
5. Tłumaczenie artykułów, haseł encyklopedycznych, planów, sprawozdań pracowni badawczych z Litwy na język polski na potrzeby badaczy polskich (językoznawców, kulturoznawców, historyków).
6. Konsultacje językoznawcze i kulturoznawcze dotyczące litewskiej mniejszości narodowej w Polsce dla studentów studiów 1., 2. i 3. stopnia oraz redaktorów monografii (np. dla K. Baranauskasa i M. Savickienė, por. K. Baranauskas (red.) (2009). *Valinčiai. Žmonės, jų darbai ir likimai*. Punksas: Punksko Aušros leidykla, ss. 317; M. Savickienė (red.) (po recenzji, w druku), *Prie tėviškės kryžiaus. Trijų kartų sakmė*. Punksas: Punksko Aušros leidykla.
7. Analiza wybranych form gwarowych (polskie gwary Podlasia) (np. dla prof. dr. hab. J. Siatkowskiego, prof. dr. hab. I. Maryniakowej i dr. hab. (prof. IS PAN) D. Rembiszewskiej).
8. Konsultacje historyczno-językoznawcze dla studentów historii i politologii w zakresie (a) stosunków polsko-litewskich: w latach 1963–1964, podczas II wojny światowej oraz (b) kwestii mniejszości narodowych oraz postrzegania terminu „Kresy” (lit. Kresai) na Litwie.

9. Konsultacje dla tłumaczy przysięgłych w zakresie pamięci tłumaczeniowych oraz sposobów korzystania z korpusów wielojęzycznych.
10. Biegły sądowy, opinie ustne, tłumaczenia dla (a) sądów apelacyjnych w Warszawie i Lublinie, (b) sądów okręgowych w Lublinie, Ostrołęce, Płocku, we Włocławku i w Warszawie, (c) dla prokuratur okręgowych w Lublinie, Łodzi, Ostrołęce, Płocku, Siedlcach, Sieradzu, we Włocławku i w Warszawie, (d) dla sądów rejonowych w Ciechanowie, Gostyninie, Kutnie, Lubartowie, Lublinie, Łowiczu, Mławie, Myślenicach, Ostrowi Mazowieckiej, Ostrołęce, Płocku, Płońsku, Przasnyszu, Sierpcu, Warszawie, Wieluniu i w Wyszku, (e) komend wojewódzkich policji z siedzibami w Radomiu i w Łodzi.

Liczba cytowań: 35 (w oparciu o Harzing's Publish or Perish)

Index Hirscha: 4 (w oparciu o Harzing's Publish or Perish)

Danuta Rosales